

Hitlergroeten, hakenkruisen en kreten over de superioriteit van het blanke ras. Allemaal te vinden op Nederlands populairste website Hyves. Jongeren staan bloot aan deze rechts-extremistische uitingen. En erger: ze doen er soms aan mee. "Ik heb een hekel aan zwarten."

Door Bas van Sluis



Een onherkenbaar gemaakt portret van een jongere die Hyves gebruikt voor rechts-extremistische uitingen.

Strafbaar

De politie Groningen let wel steeds meer op dit soort signalen, zegt Anthony Hogeveen van de politie. "We zien dat er steeds vaker misbruik wordt gemaakt van sites als Hyves. Daar letten we op. Internet speelt ook bij ons een steeds grotere rol. Als mensen zich bedreigd of gediscrimineerd voelen door een krabbel, kunnen ze bij ons absoluut terecht." Sinds een jaar heeft de politie een team 'Open Bronnen'. Die grasduint gestuurd over het internet om te kijken of er strafbare dingen gebeuren. Volgens strafrecht-deskundige Nico Kwakman van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) hangt het van de omstandigheden af of een uitingsdelict strafbaar is op internet. "Een Hitlergroet op internet kan strafbaar zijn, maar het hangt van de context af. Het is in elk geval smakeloos." Maar ook de verspreider – in dit geval een site als Hyves – kan aangepakt worden, denkt Kwakman. "De verspreider heeft een inspanningsverplichting om strafbare uitingen aan te pakken. Het zit heel ingewikkeld in elkaar. Je moet per geval bekijken of iets door de beugel kan of niet."

Heil Hitler op Hyves

We moeten Adolf Hitler zijn werk afmaken, 'Alle kanerjoden moeten dood' en 'hij had een sigaret in die neger z'n oog moeten stoppen. Kutaap." Zomaar drie voorbeelden, gemakkelijk te vinden op de website Hyves, de populairste profielwebsite van Nederland met ruim negen miljoen gebruikers en dagelijks miljoenen krabbels (berichtjes). Een leuke toegankelijke site om de laatste nieuwtjes en foto's met vrienden te delen. Maar met een schaduwkant. Tussen al die digitale vrolijkheid zweven honderden jongeren – uit het hele land – die hun rechts-extremistische uitingen ongevaagd aan iedereen laten zien en lezen. Hun profiel is niet afgeschermd en toegankelijk voor iedereen.

Zo stuitte Dagblad van het Noorden op jongens en meiden uit Drenthe en Groningen die zich gewillig op de foto laten zetten terwijl ze de Hitlergroet doen. Niet ouder dan twintig jaar. Of ze gebruiken shockerende symbolen als hakenkruisen, SS-doodshoofden en white power-tekens op hun eigen profiel. De jongeren komen overal vandaan: Nuis, Leek, Stadskanaal, Warffum, Bovensmilde, Assen, Winschoten en Ruinen. Het vergde maar twee dagen om dit soort uitingen op Hyves op te duikelen.

Bij het Meldpunt Discriminatie Internet (MDI) kennen ze het fenomeen. Sterker: het lijkt toe te nemen, zegt coördinator Sille Jansen van het MDI. "Het is shockerend dat jongeren

zulke ongenueanceerde opmerkingen achterlaten op Hyves. Het baart ons zorgen omdat het een grote site is waar veel jongeren gebruik van maken. De scheldkanonnades en de verschrikkelijke ziektes die de jongeren de joden toewensen, het is te naar om te herhalen. Als dit soort uitingen op televisie worden gedaan, is het land te klein."

'Keep it white' ('hou het blank', BvS), krabbelt Gerard uit Ganzedijk aan een vriend. "Mijn helden zijn: *Adolf Hitler, Himmler, Ian Stuart Donaldson en Rudolf Hess*", schrijft Chris. En Erwin en Chris (Winschoten) vinden beide dat *Mein Kampf* het beste boek is dat ze ooit hebben gelezen. Bijna alle Hyvesgebruikers met rechtse gedachten schrijven dat *American History X* hun favoriete film is. In die film wordt een zwarte man gruwelijk mishandeld door een neonazi. Maake uit Smilde laat een reactie achter dat ze sowieso een hekel heeft aan alle zwarten. De 17-jarige Geert uit Roden vindt het jammer dat de hoofdrolspeler door 'die zwarte werd afgeschoten. Hij had een sigaret in in die neger z'n oog moeten stoppen. Kutaap'. Op Geert's profiel is ook een hakenkruis te zien.

Het afgelopen half jaar kreeg het MDI 32 klachten over discriminerende uitingen op de vriendenwebsite. Het ging daarbij om vieren-vijftig uitingen, waarvan het MDI er drieëntwintig ook daadwerkelijk als strafbaar beoordeelde. Twintig gingen over haat tegen joden, twee riepen op om iets verschrikkelijks te doen met homoseksuelen en een was gericht tegen moslims. Volgens Jansen is dit echter maar het topje van de ijsberg. Want het meldpunt graast niet zelf door de Hyvessites. "Het is heel makkelijk om achter deze uitingen te komen. We zou-

den bij het meldpunt een hele dag kunnen vullen met het klikken op Hyves. We vinden dan zeker ernstige antisemitische uitlatingen tegen zoals 'hamas hamas, joden aan het gas'. Maar we zijn geen internetpolitie."

Bij de antifascistische onderzoeksgroep Kafka constateren ze dat er inmiddels een veelvoud aan extreemrechtse persoonprofielen op de populaire site staan. "Hyves levert hiermee ongewild een platform voor mensen met extreme ideeën", zegt Jaap van Beek van Kafka. "Het is een veel gebruikt netwerk geworden omdat het een lokker is voor jongeren. Met een enorm potentieel. Vooral voor extreem rechtse groepelingen. Vroeger moesten ze pamfletten en blaadjes drukken. Dat kost veel geld en dat hebben zulke extreme organisaties meestal niet. Hyves bereikt een groot publiek en is gratis."

Willem krabbelt aan iedereen dat hij net een nieuwe tatoeage heeft laten zetten. 'Op me borstkast. Tering wat verging ik van de pijn maar het is het meer dan waard. bekijk mijn foto en geef een reactie', schrijft hij. Op zijn profielfoto zie je Willem met een groot IJzeren Kruis van de Duitse Wehrmacht op zijn lichaam getatoeëerd. Mensen complimenteren hem met zijn nieuwe 'lichaamsversiering'.

Het is schrikbarend om te zien wat de jongeren – soms niet ouder dan 15 jaar – allemaal op

hun profiel zetten. Verheerlijking van Hitler en uitspraken dat blanken superieur zijn. Ronald laat filmpjes van 'Russia nazi party' en 'White pride World wide' zien. In de filmpjes wordt opgeroepen om Joden te vermoorden. De 15-jarige Berend complimenteert Ronald met zijn filmpjes: 'heil, dat filmpje van White Pride World Wide is goed filmpje! Zo hoort het in alle landen te zijn! houzee 14/88!'

14/88 is iets wat bij veel van deze jongeren terugkomt op hun Hyves. 88 verwijst naar tweemaal de achtste letter van het alfabet en staat voor Heil Hitler.

Probleem volgens Van Beek van Kafka is dat de organisaties meer en meer afwijken van hun eigen gekaderde websites zoals Stormfront, Nationale Alliantie en Holland Hardcore. "Daar kun je ze controleren. Bij Hyves of 'partyflock' (een site waarop feestjes en andere bijeenkomsten worden aangekondigd) is het makkelijk een nepprofiel te maken en je aan te melden." Zo maakte een aantal neonazi's uit Groningen een nieuw account op partyflock aan om anderen te mobiliseren om te protesteren tegen het nieuwe asielzoekerscentrum in Winschoten. Om daarna de boel weer te sluiten.

Over die laagdrempeligheid is voorman Constant Kusters van de rechts extremistische Nederlandse Volks Unie (NVU) het helemaal eens. Hij zegt dat de NVU internet – en Hyves – als een

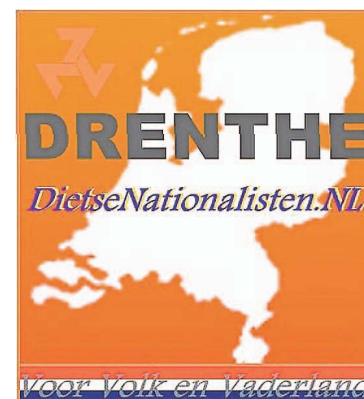
nieuw middel ziet om mensen te bereiken met hun gedachtegoed. "Jonge mensen ook. Het is een nieuw wonderwapen waarmee we gemakkelijk in de huiskamer kunnen komen", zegt Kusters. "Van Noord-Nederland tot aan de rest van het land."

Bij de MDI en Kafka zeggen ze dat Hyves absoluut geen voorstander is van dit soort praktijken. Maar ze doen er zelf wel te weinig aan. De websitebeheerders speuren niet actief naar racistische en discriminerende teksten of plaatjes. "Ze moeten meer beheerders aannemen en beter trainen. Verdienen in deze vormen van internetmisbruik", vindt Sille Jansen van het MDI.

De afgelopen dagen kwamen er bij Hyves verontruste berichten binnen van andere jongeren. Wat ze moeten doen als ze op een Hyvessite komen waarop duidelijk Adolf Hitler te horen is. En waar het bol staat van de hakenkruisen. De moderators (beheerders) beloven direct actie te ondernemen. En doen dat ook. Maar ze reageren pas nadat ze melding krijgen.

"Dat werkt eigenlijk heel goed. Anders kunnen we het ook niet doen. We hebben miljoenen gebruikers. Dat kunnen we onmogelijk allemaal in de gaten houden", zegt Raymond Spanjar van Hyves. Volgens hem zijn er dagelijks zo'n vijftien mensen bezig om vragen te beantwoorden en meldingen te verwerken. "We hebben het idee dat rechts-extremisme ook helemaal niet op grote schaal voorkomt. Laat duidelijk zijn: wij zijn absoluut niet geïnteresseerd in haatzaaiende en bedreigende profielen." De website houdt geen statistieken bij hoeveel meldingen ze binnen krijgen.

Spanjar heeft gelijk als hij zegt dat het om een relatief kleine groep gaat, zeggen ze bij het MDI. Jansen: "Probleem is dat Hyves openbaar is en dat jongeren worden geconfronteerd met dingen die ze niet willen zien. En de kinderen die een foto van zichzelf op Hyves zetten terwijl ze een Hitlergroet doen, denken dat ze het anoniem op het net kunnen zetten. Als ze zoiets op straat doen, dan worden ze daar waarschijnlijk op aangesproken. Op internet niet. De remmingen worden meer weggenomen. Rechts-extremisten benaderen zulke jongeren weer en proberen afspraken met ze te maken." Van Beek: "Daar moeten we voor waken."



Afbeeldingen afkomstig van Hyves.

De namen van de jongeren in dit verhaal zijn gefingeerd.